

Hurda karşılığı binanın yıkılması için açılan ihale konusu taşınmazın kültür varlığı olarak tescilli talebi ile başvuruda bulunulması ile ihalenin iptalinin istemi hk (Danıştay K)

Hurda karşılığı binanın ihale ile yıkılması

Danıştay 13. Daire Başkanlığı
2023/102 K.

2022/3195 E. ,

“İçtihat Metni”

T.C.

D A N İ Ş T A Y

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2022/3195

Karar No:2023/102

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ... Odası (... Şubesi)

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Kurumu

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması

istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: ... Kurumu'nca 05/04/2020 tarihinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 45. maddesi uyarınca açık ihale usulüyle gerçekleştirilen Ankara ili, Çankaya ilçesi, ... Mahallesi, ... ada, ... parselde bulunan "DSİ Eski Yerleşkesi A Blok ve Konferans Salonu Hurda Bedeli Karşılığı Yıkım İşİ" ihalesinin ve ihaleye çıkış kararının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesi'nce verilen kararda; davacı tarafından, ihale konusu taşınmazın 2863 sayılı Kanun kapsamında taşınmaz kültür varlığı olarak tescili talebi ile başvuruda bulunulduğu, dolayısıyla yıkılması durumunda kültürel bir değerin yok olacağı iddialarıyla bakılan davanın açıldığı; davacı Oda tarafından dava dilekçesinde, uyuşmazlık konusu olay ile ilgili olarak ileri sürülen iddialarda, dava konusu ihale işleminin Odanın ve mimarlık mesleği mensuplarının ne tür bir menfaatini ihlâl ettiği hususunun açık, anlaşılır ve somut bir biçimde ortaya konulamadığı, dava konusu ihale ile davacı Oda arasında somut, güncel ve meşru bir menfaat alakası bulunmadığından, davanın ehliyet yönünden reddine karar verilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle davanın ehliyet yönünden reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, tarihi ve kültürel değerlerin korunması, imar uygulamaları gibi kamu yararını yakından ilgilendiren konularda sübjektif ehliyet koşulunun geniş yorumlanması gerektiği, ihale konusu yapının 1958-1970 tarihleri arasındaki mimarlık kültürünü yansıtan nadide örnek olduğu, yapının yıkılmasının ülkemiz mimarlık tarihine, Ankara'nın kentsel kültürüne ve kimliğine zarar vereceği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, mahkeme kararının hukuka uygun olduğu belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

USUL YÖNÜNDEN:

MADDİ OLAY :

... Kurumu'nca 05/04/2020 tarihinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 45. maddesi uyarınca açık ihale usulüyle gerçekleştirilen "DSİ Eski Yerleşkesi A Blok ve Konferans Salonu Hurda Bedeli Karşılığı Yıkım İşi" ihalesinin ve ihaleye çıkış kararının iptali istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, iptal davaları, idari işlemler hakkında menfaatleri ihlâl edilenler tarafından, tam yargı davaları da idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmış; 14. maddesinin 3/c bendinde, dava dilekçelerinin, diğer ilk inceleme konuları yanında ehliyet yönünden de inceleneceği belirtilmiş; aynı Kanun'un 15. maddesinin 1/b bendinde ise, 14. maddenin 3/c, 3/d ve 3/e bentlerinde yazılı hâllerde davanın reddine karar verileceği kurala bağlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını düzenleyen 135. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, "Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi

altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir(...) Bu meslek kuruluşları, kuruluş amaçları dışında faaliyette bulunamazlar.” kuralı yer almıştır.

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Kanunu’nun 2. maddesinde, “Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlâkını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak” ve “Meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmî makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmek” Birliğin kuruluş amaçları arasında sayılmıştır.

6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu’na dayanılarak hazırlanan Mimarlar Odası Ana Yönetmeliği’nin “Odanın amaçları” başlıklı 6. maddesinde, “a) Mesleki alanda ülke ve kamu çıkarları ile uluslararası gelişmeler çerçevesinde çalışmalar yapmak, mesleğin ve üyelerin değişen toplumsal ve ekonomik yapı içindeki değişen konumlarını izlemek, tespit etmek, değerlendirmek, mesleğin ve üyelerin görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemek, ulusal ve uluslararası ölçekte mesleğin gelişmesini izlemek ve sağlamak, b) Meslek onurunu ve üye haklarını korumak, c) Ülke içinde ve dışında tüm resmi ve özel kuruluşlarla işbirliği yaparak, mesleğin uygulama ve kuram alanında gelişmesini sağlamak üzere her türlü etkinliklerde bulunmak; bilimsel ve teknik evrakı inceleyerek gereken mesleki denetimleri yapmak, d) Mimarlık uygulamasıyla ilgili standart ve normları, yönetmelik ve teknik şartnameleri araştırmak ve incelemek, gerekli düzenlemeleri yapmak, e) Eğitim kurumlarıyla işbirliği yaparak mesleki eğitimin gelişmesine katkıda bulunmak, f) Üyeler arasındaki dayanışmayı sağlamak ve haksız rekabeti önlemek, g) Mimarlık kültürünün korunmasını ve geliştirilmesini sağlamak,

bu doğrultudaki başarılı çalışmaları özendirmek” düzenlemeleri yer almıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Davacı Oda, 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu uyarınca kurulmuş olan kamu tüzel kişiliğidir. Odanın görev ve yetkileri Anayasa’nın 135. maddesi ile 6235 sayılı Kanun’un 2. maddesinde, “meslek mensuplarının ortak ihtiyaçlarını karşılamak ve bu kişilerin menfaatlerini korumak, meslek mensuplarının faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak ve meslek disiplinini ve ahlakını korumak”; 6235 sayılı Kanun’a dayanılarak hazırlanan Mimarlar Odası Ana Yönetmeliği’nin “Odanın amaçları” başlıklı 6. maddesinin (g) bendinde, “Mimarlık kültürünün korunmasını ve geliştirilmesini sağlamak, bu doğrultudaki başarılı çalışmaları özendirmek” olarak belirtilmiştir.

Dava ehliyeti, 2577 sayılı Kanun’un 14. maddesinde ilk inceleme aşamasında göz önüne alınacak hususlar arasında sayılmış ve davacının dava açma ehliyeti bulunmaması hâlinde anılan Kanun’un 15. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi uyarınca davanın reddine karar verileceği düzenlenmiştir. İdari yargılamada ehliyet, öğretide subjektif ehliyet ve objektif ehliyet olarak ikiye ayrılmaktadır. Objektif ehliyet, taraf ehliyeti ve dava ehliyeti olarak medeni kanundaki hak ehliyeti ile fiil ehliyetine tekabül etmektedir. 2577 sayılı Kanun’un 2. maddesinde yer alan ve iptal davasının subjektif ehliyet koşulu olan “menfaat ihlâli” kavramı, doktrin ve içtihatlarda, dava konusu işlemle davacı arasında kurulan kişisel, meşru, güncel bir menfaat ilişkisi olarak tanımlanmaktadır. Sözü edilen menfaat ilişkisinin varlığı ve sınırları her olayda yargı yerince ihtilâfın niteliğine göre belirlenmektedir.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının subjektif ehliyetinin varlığı, idari işlemin doğrudan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşuna yönelik tesisine veya

mensuplarının hak ve menfaatlerini ilgilendirmesine bağlıdır. Dosyanın incelenmesinden, davacı Oda tarafından özetle, “ihale konusu yapının 1958 yılında gerçekleştirilen mimari proje yarışmasını kazanan kişiler tarafından tasarlanan mimari projeye göre inşa edildiği, 1950’li yıllarda tasarlanmış ve mimarlık tarihi açısından önemli bir değere sahip yapı olduğu, tarihi bir dönemin mimarlık kültürünü yansıttığı” iddialarıyla bakılmakta olan davanın açıldığı; ayrıca, davacı Oda tarafından ihale konusu yapının kültür varlığı olarak tescili talebiyle Ankara Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü’ne başvuruda bulunulduğu, başvurunun reddedilmesi üzerine, başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle Ankara 2. İdare Mahkemesi’nin 2022/1447 sayılı esasına kayden dava açıldığı ve yargılamasının devam ettiği görülmektedir.

Bu durumda, davacı Oda tarafından, ihale konusu yapının mimarlık kültürü açısından önemli olduğu ve bir dönemin mimari kültürünü yansıttığı ileri sürülerek ihalenin iptalinin talep edildiği, meslekle ilgili alanlarda doğal ve kamusal varlıkların korunması ve geliştirilmesi ile mimarlık kültürünün korunması ve geliştirilmesinin sağlanması mevzuat tarafından Odaya verilen görevler arasında olduğundan davacı Odanın amaçları ve faaliyet sahasıyla ilgili olması nedeniyle kişisel, güncel ve meşru menfaatinin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla, davacı Odanın mimarlık mesleğinin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek disiplinini ve ahlâkını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak amaçlarıyla faaliyetlerde bulunabileceği dikkate alındığında menfaatinin bulunduğu sonucuna varıldığından, davanın ehliyet yönünden reddi yolundaki temyize konu İdare Mahkemesi kararında usûl kurallarına uygunluk bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin kabulüne;

2. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 49. maddesi

uyarınca ... İdare Mahkemesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Mahkeme'ye gönderilmesine,

4. 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendi uyarınca kesin olarak (karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere), 12/01/2023 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

(X) KARŞI OY :

Temyize konu İdare Mahkemesi kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinin 1. fıkrasında sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, temyiz istemi yerinde görülmeverek anılan Mahkeme kararının onanması gerektiği oyu ile karara katılmıyorum.

ihâl

e